

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
МАЙЧИНА ГРИЖА
ТАТАРСКА ПРИКАЗКА

chitanka.info

В едно далечно царство, някъде накрай света, живеели цар и царица. Те си имали дъщеря, по име Тимра. Царицата била и магьосница. Свършили ѝ се дните и тя умряла. Но нали била магьосница, от обич към дъщеря си се превърнала на шарена крава и влязла в обора.

Идват царевите говедари и казват на царя-господаря:

— Тъй и тъй, царю-господарю, влизаме тая сутрин в обора и що да видим? Една пъстра крава стои при другите. Отде е дошла, никой я не знае. Кажете, що да я правим?

Запитал ги царят:

— Хубава ли е кравата, говедари? Здрава ли е? Бива ли я за моя царски обор?

А те му отговорили:

— Бива я, царю-господарю, бива я. Никоя крава в твоя обор не е хубава като нея. И здрава е. Върви, пристъпва гордо, като някоя господарка. Що да я правим?

— Ще я гледате като другите крави. Щом сама е дошла, ще бъде царска крава.

Царят се оженил. Царицата му родила три дъщери: първата — едноока, втората — двуока, а третата — триока. Мащехата не обичала Тимра. Тя рекла на мъжа си:

— Прати я да пасе говеда някъде: не мога да я гледам. Махни я оттук.

— Добре — казал царят, — нека върви да пасе шарената крава.

Мащехата облякла завареницата си в парцаливи дрехи, дала ѝ торба, сложила в нея суха кора хляб и стомничка за вода, па рекла на момичето:

— Върви да пасеш пъстрата крава. Хем гледай да я не оставиш ни жадна, ни гладна, че иначе ще те пребия от бой.

Тимра изкарала кравата на паша. Отишла в широките ливади. Тогава кравата ѝ рекла с човешки глас:

— Тимро, дъще моя, аз не съм шарена крава, ами съм твоята мила майка. Не се грижи за мене: аз ще се грижа за тебе. Влез през дясното ми ухо, па излез през лявото. На поляната ще намериш сложени богати трапези: наяд се, напий се, колкото ти душа иска. На поляната ще намериш още богати дрехи, дрехи господарски; облечи се, накичи се — да те погледам, та да ми дойде сърце на място. А

привечер, като залезе слънцето, съблечи господарската премяна и облечи парцаливите дрехи, па ме откарай в обора.

Така и направило момичето. Влязло то през дясното ухо на кравата и излязло през лявото. И що да види? На поляната разчистено, изметено, изравнено. Всред поляната — богати трапези, а на тях гозби и питиета — какви ли не щещ, от вкусни по-вкусни. Седнала Тимра да яде и да пие. Наяла се, напила се до насита.

После погледнала — видяла дрехите. Но какви дрехи! Не господарски, а царски. Облякла се, накитила се с обеци, пръстени, гривни и огърлици, па тръгнала да пасе пъстрата крава. А кравата я гледа и ѝ се радва: като човек се усмихва, като я гледа.

Залязло слънцето, почнало да се здрачава. На Тимра се не ще да съблече царските дрехи и да облече парцаливите. Не ѝ се иска да се върне при мащехата си. Но няма що да прави: тъй е казала майка ѝ, пъстрата крава. И тя съблича хубавите дрехи, навлича отново дрипавите, прехвърля торбата на рамо и подкарва кравата към обора.

Влиза Тимра в бащиния си дворец, при мащехата, и слага кората хляб на масата, па казва:

— Ядох, що ядох, това ми остана.

Ядосва се мащехата, но не продумва нищо, а в ума си крои как да разбере що е яла през деня завареницата ѝ.

Повиква тя еднооката си дъщеря и ѝ казва тихо, никой да не чуе:

— Слушай, дъще, умна и разумна. Утре заран и ти ще отидеш с Тимра на полето да пасете кравата. Гледай добре какво ще яде Тимра, па ми обади, след като се върнеш. Тя върна кората хляб, а беше сита и весела: яла е нещо и е пила нещо, което аз не знам какво е. Ти гледай да се научиш.

На заранта царицата дала на Тимра отново кората хляб и я пратила с еднооката си дъщеря да пасат кравата. Отишли на ливадата. Тимра огладняла. Рекла на сестра си:

— Седни, сестрице, да ти разкажа една приказка. Едноокото момиче седнало и си сложило главата на Тимриния skut. А Тимра почнала:

— Имало едно време едно оценце, едно хубаво оценце. Прилетяла отдалече птичка пъстрокрила, разпърхала се и почнала да му говори: „Склопи се, оценце! Затвори се, хубаво оценце!“ И окото почнало да се затваря, а после се затворило съвсем и заспало.

Като почакала малко, додето едноокото момиче наистина задреме, Тимра му рекла:

— Заспи, сестрице, заспи, миличка, и се не събуждай цял ден! Хубаво си поспи, та си почини!

Момичето заспало дълбоко. Тимра влязла през едното ухо на кравата и излязла през другото. После се наяла и напила, па облякла царските дрехи и почнала да пасе кравата. Надвечер съблякла разкошната премяна, навлякла дрипавите дрехи и взела да бутта сестра си и да я буди:

— Стани, сестрице, стани, миличка, че е време да вървим вкъщи!

— Ох, колко дълго съм спала! — рекла момата, като се събудила. — Слънцето е вече залязло. Спала съм, ти го кажи, цял ден.

Върнали се в двореца. Царицата запитала дъщеря си що е станало през деня.

— Кажи ми, дъще, що яде и що пи сестра ти, та върна и тая вечер кората хляб?

— Нищо не знам, мамо — отвърнала момата. — И да ме биеш, и да ме пребиеш, нищо не мога ти каза. Седнахме на ливадата и аз съм заспала, та съм спала цял ден. Когато се събудих, мръкваше се. Нищо не видях.

— Ти си глупава девойка — рекла царицата. — Биваше ли да се оставиш да те приспи тая говедарка? Утре няма да ти дам да ядеш.

После повикала втората дъщеря — двуоката. Поръчала ѝ да отиде на другия ден с Тимра и да я следи какво ще яде и ще пие...

— Само се пази да не би да приспи и тебе като сестра ти! — ѝ казала царицата. — Тимра е хитра. Тя е магьосница като майка си.

Но и с двуоката мома станало същото. Тимра ѝ казала:

— Полегни, сестрице, на коленете ми, да ти разкажа една хубава приказка. Досадно ще ни бъде да вървим по ливадата цял ден след кравата. А тъй няма да видим как минава времето.

Момата я послушала. Полегнала на скута ѝ. Тимра почнала:

— Имало едно време две очици, две хубави очици. Сини, дълбоки, бистри, като два кладенеца. И ето че отдалеко прилетяла птичка златокрила. Запърхала пред тях и почнала да им говори, пеейки: „Мили очици, хубави очици, склопете се, затворете се, заспете! Хубави неща ще видите тогава. Само се затворете!“ И двете оченца почнали да се затварят, да се затварят...

В това време момата заспала. Тимра станала и ѝ казала кротко:

— Спи, сестрице, спи, милинка, и се не пробуждай чак до довечера! Добре си поспи, та се отмори!

И тая мома не видяла нищо. Майка ѝ я наказала. Повикала сетне царицата третата си дъщеря — триоката. Поръчала ѝ да придружи сестра си на другия ден до поляната и добре да гледа, що ще стане там, па да ѝ разкаже сетне.

— Но от едно се пази: да не би и тебе да приспи тая вещица, както е приспала двете ти глупави сестри! Тя е много хитра. Цял ден ходи по ливадата, не сядай на сянка, че може да задремеш!

Отишли на полето. Триоката дъщеря изпълнявала всичко, що ѝ била поръчала царицата. Тичала подир кравата, беряла цветя по ливадите, къпела се в рекичката. Но по едно време се уморила. Седнала до Тимра, под дървото, ала решила да не задрямва. Както седели, Тимра ѝ казала:

— Искаш ли, сестрице, да ти разправя една хубава приказка?

— Искам — отвърнала момата.

— Полегни си на коляното ми, за да слушаш по-добре!

— Ами ако заспя? Мама ми поръча да гледам да не заспивам. Легна ли, ще задрема.

— Как ще задремеш? — казала Тимра. — Приказката е толкова хубава, че няма да ти се иска да мигнеш, додето я не чуеш докрай.

Момата полегнала, а сестра ѝ почнала да разказва:

— Имало едно време две очици, две хубави очици — дълбоки и бистри, като планински езера. Един ден прилетяла кой знае откъде птичка златокрила, птичка пъстрокрила. Почнала да пърха и да пее: „Затворете се, очици! Склопете се, очици! Заспете, очици, да видите хубави сънища! Заспете, да видите такива хубави неща, каквито никой още не е виждал!“ Тъй пеела птичката и двете очици почнали отведнъж да се затварят, да се затварят, да се затварят...

В това време двете очи на момата се затворили, но тя не заспала, защото имала три очи, а Тимра била забравила, че сестра ѝ е триока. И княгинята, спейки с двете си очи, с третото видяла как момата влиза и излиза през ушите на кравата, после яде и пие на трапезите, а след това се облича в царските дрехи и се накичва с най-богати накити. Спят двете очи, а третото гледа как Тимра — първа хубавица — се разхожда по поляната.

По едно време минава оттам един царски син, на име Тимур. Той е тръгнал по лов. Хубавицата Тимра свети като слънце. От нейното сияние се премрежват и заслепяват очите на княз Тимур: никога той не е виждал такава хубава мома и тъй разкошно облечена.

Спира се той и запитва хубавицата:

— Коя си ти, царице на хубавиците, и как е твоето име? Как е името на оная, която кара самото слънце да помръква пред гиздостта ѝ? Княз Тимур, син на най-силния цар, те пита: отговори му, ако ти е угодно.

А Тимра му казва:

— Не съм, княже, царица на хубавиците, ами съм бедна краварка, сираче без майка, сираче при баща. Ние сме четири сестри. На трите от нас майката е жена като всички жени, а на четвъртата майката е крава, но не като всички крави. Ти ме питаше коя съм: казах ти.

— Но кажи, как ти е името, хубавице?

— Името ми е, княже, като твоето, само че твоето име е име на мъж, а моето — на жена. Ако можеш, познай.

Княз Тимур не можел да се сети какво ще е това женско име, което е като неговото. Той отишъл при своите другари — ловците, които го чакали отвъд ливадата, да ги попита. В това време момата облякла отново дрипите и събудила сестра си, па подкарала отново кравата към двореца. Върнал се князът. Гледа — няма никаква хубавица. Две моми карат крава.

Прибрали се момите при майката мащеха. Триоката казала всичко на майка си. Царицата си помислила:

„Тая крава ще да е майката на Тимра. Ще заповядам да я заколят, че да няма кой да се грижи за тая проклетница. Княз Тимур трябва да се омъжи за някоя от моите дъщери, а не за нея.“

Още същата вечер тя повикала готвача и му казала:

— Ще заколиш пъстрата крава, че е станала проклета: днес щеше да убоде дъщеря ми на ливадата. Ще сготвиш месото, а мозъка и сърцето ще опържиш и ще ми ги донесеш.

Тя си мислела, че душата на кравата е в мозъка или в сърцето ѝ. Но когато Тимра вкарвала кравата в обора, чула тих глас, който ѝ говорел:

— Тимро, дъще ненагледна, твоята мащеха ще ме убие. Но ти ми вземи червата и ги зарови някъде. Дърво ще израсте — високо и жилаво, чудно дърво, каквото никой не е виждал още. Това дърво ще бъда аз.

И момата отишла при готвача. Помолила му се, когато заколи кравата, да ѝ даде червата. Дал ѝ ги той, а тя ги заровила дълбоко пред вратата на оная къщица, дето я пращала да спи мащехата. Къщицата била в дъното на градината, малко зад обора. И още на заранта порасло там дръвце. До вечерта станало голямо дърво. А на другия ден почнало да цъфти и да ражда плодове. И то какви плодове! Различни: едни като грозде, други като череши, трети като круши, ябълки и дюли. Отдалече, много отдалече, долетели чудни птици — пойни, пъстри, златисти — и накацали по клоните на дървото, па запели такива хубави песни, че всички слуги, ратаи и войници от двореца се събирали да ги слушат.

Стигнала чак до царицата мълва за това чудно дърво. Излязла и тя със съпруга си — да послушат песента на птиците.

— Много хубаво пеят — казал царят.

И като се обърнал към царедворците, рекъл им:

— Пазете добре това дърво, че то ще прослави по цял свят царството ми. Отдалече ще идват да го гледат.

Но на царицата не допаднали тия думи. Тя разбрала, че и дървото е магьосано, че и то е порасло по волята на Тимрината майка. Една нощ тя излязла тайно от двореца и отишла при къщицата. Всички плодове по чудното дърво светели като звезди. Като се приближила до прозорчето и погледнала в стаичката, видяла Тимра, че седи пред богати трапези, облечена в царски дрехи от злато, бисери и свила, яде и пие. Разбрала тя, че умрелата магьосница прави някак си това.

На другия ден тя казала на мъжа си:

— Заповядай да отсекаш онова дърво, на което се толкова чудите всички. То е магьосно. Откак е порасло, и една нощ не съм могла да дремна. То пъди съня от очите ми.

— Хайде де! — рекъл царят и се засмял. — Истина ли говориш? Че как може едно дърво, каквото и да е то, да прави такива неща? Не, дървото ще си стои. Аз поканих княз Тимур да дойде да го види. Той ще дойде тия дни. Тимур е син на най-силния цар и аз искам да бъда

добре с него. Дори, ако питаш, много ми се иска да се ожени за някоя от дъщерите ни.

Като чула това, царицата заповядала на трите си дъщери да се облекат в най-хубавите си дрехи и да се украсят с най-богатите си накити. А за да не бъде Тимра в двореца, когато дойде князът, заповядала ѝ да отиде на воденицата и да стои там, додето я повикат.

Дошъл княз Тимур. Влязъл в двореца. Нагостило го богато царското семейство. Извели го да види чудното дърво и да чуе птиците. Но що е станало с тия дивни птици? Защо няма ни една на дървото? И то тъкмо сега, когато князът е дошъл да чуе песента им?

— Видях дървото — рекъл Тимур. — Чудно дърво, наистина. Никога не съм виждал такова. Но къде са птиците? Нали ти, царю, каза, че имало и птици, които пеели по-хубаво от човек? Аз ги не виждам никъде...

Засрамил се царят, че излязъл лъжец пред силния княз, погледнал той изпод вежди царицата: разбрал, че тя е направила нещо, та е пропъдила птиците. А тя си дръпнала погледа и навела глава. Тогава князът рекъл:

— Наберете ми от плодовете на това чудно дърво! Искам да ги опитам.

Царят посегнал да откъсне един плод, но цялото дърво се разлюляло като бясно. Почнало да го шиба по ръцете, та ги дори разкървало. Князът видял това и се засмял. Посегнала царицата, но и с нея станало същото.

Тогава княз Тимур казал:

— Честити царю, вие с царицата сте, види се, стари, та ви не бива да късате плодове. Нека ми откъсне някоя от дъщерите ви. Която ми напълни едно блюдо с плодове от тия, ще я взема за жена.

Върнал се той в двореца да чака коя от дъщерите ще му донесе блюдо с плодове. Дълго чакал, но — напразно. Защото и трите дъщери на царицата се върнали при майка си с изранени и разкървани ръце, а тя не посмяла да каже това на гостенина.

Царят излязъл и разбрал каква е работата.

— Къде е Тимра? — запитал той жена си. — Тя ще набере. Нали всеки ден береше? Прати да я повикат, че станах за срам пред княза.

Извикали Тимра. Като дошла от воденицата, и птичките се върнали. Запели толкова силно, че князът ги чул чак от двореца и

излязъл да ги послуша отблизо. Отишъл при къщицата. В това време Тимра била вътре и се обличала в царските си дрехи.

Додето князът слушал унесено птичите песни, вратата на къщицата се отворила, явила се същата хубавица, която той бил видял на поляната, набрала цяло блюдо плодове и го подала на Тимура.

— Коя си ти? — запитал я отново Тимур. — Не си ли оная, която видях на ливадата, че затъмнява слънцето със сиянието на хубостта си? Ти ли си, която се казва като мене, но името ѝ е женско?

— Аз съм Тимра — отвърнала момата. — Същата съм, която княз Тимур срещна, отивайки на лов.

— Ние сме родени един за друг — казал весело князът. — По имената ни се познава. Ти ще станеш моя жена.

И Тимур се оженил за Тимра.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.